

Mała książka wielka zabawa

Biblioteka

scenariusze zajęć dla bibliotekarzy
i edukatorów na podstawie książki
Krasnal w Krzywej Czapce

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Drodzy przewodnicy po literackich światach!

Oto przed Wami zbiór scenariuszy warsztatów kreatywnych dla dzieci wokół książki *Krasnal w Krzywej Czapce*, która rocznie trafia do tysięcy przedszkolaków w ramach kampanii Instytutu Książki „Mała książka – wielki człowiek”.

Czytanie z dziećmi to:

- wyśmienita zabawa,
- doświadczanie wszystkimi zmysłami i przeżywanie,
- rozwijanie ważnych kompetencji i talentów,
- nauka nowych rzeczy,
- odpoczynek od przebudźcowanego świata.

To wszystko znajdziecie w naszych pomysłach na warsztaty :)

Scenariusze zostały starannie opracowane, uwzględniając potrzeby i zainteresowania dzieci w wieku przedszkolnym. Wierzymy, że dobrze zorganizowane zajęcia mogą wspierać rozwijanie miłości do książek, rozbudzać wyobraźnię oraz kreatywność maluchów. W tym wieku dzieci odkrywają magię czytania, a my, dorośli, mamy szansę wpłynąć na ich pozytywny stosunek do książek na długie lata.

Mamy nadzieję, że ta publikacja dostarczy Wam nowych pomysłów oraz inspiracji do organizacji ciekawych i angażujących spotkań z przedszkolakami.

Życzymy Wam owocnej pracy i mnóstwa radości!

Instytut Książki

Kampania społeczna Instytutu Książki „**Mała książka – wielki człowiek**” przypomina o korzyściach wynikających ze wspólnego, rodzinnego czytania już od pierwszych miesięcy życia dziecka. W ramach kampanii rocznie blisko milion dzieci – noworodków, przedszkolaków, pierwszoklasistów – otrzymuje wyjątkowe Wyprawki Czytelnicze.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Więcej informacji na: www.wielki-czlowiek.pl

Zajęcia I

Temat: Nasz Krasnal

Wprowadzenie: Poznajmy się

Uczestnicy siadają w kole, można włączyć wesołą, łagodną muzykę. Podajemy pierwszemu uczestnikowi czapkę (przypominającą czapkę krasnala). Kiedy muzyka jest włączona, dzieci podają sobie czapkę z rąk do rąk. Kiedy muzyka się zatrzymuje, osoba, która trzyma czapkę, mówi swoje imię. Zatrzymujemy muzykę w taki sposób, aby każdy mógł się przedstawić. Kiedy dziecko wypowiada swoje imię, zapisujemy je na specjalnej wizytówce i przyklejamy do ubranka dziecka.

Wariant bez muzyki: Dzieci rzucają do siebie czapkę lub ją sobie podają – osoba, która złapie rekwizyt, przedstawia się.

Zabawa aktywizująca: Krasnal w Krzywej Czapce

Opowiadamy dzieciom, że w bibliotece znajduje się bardzo wiele książek dla młodszych i starszych. Jedna jest bardzo szczególna, ponieważ kryje w sobie opowiadania o pewnym sympatycznym rodzeństwie i Krasnalu, który będzie naszym przewodnikiem. Zostawiamy dzieciom różne tropy (np. w postaci małych wydrukowanych buczków albo guzików od kubraczka), które zaprowadzą nas do miejsca, gdzie będzie czekać na dzieci książka.

Czytanie książki: Poznajmy się

Kiedy książka zostaje już odnaleziona, prosimy dzieci, aby ponownie usiadły w kręgu. Wspólnie ją oglądamy, zastanawiamy się, o czym będzie, wyobrażamy sobie, jakie przygody czekają na bohaterów. Czytamy fragment książki: *Poznajmy się*. Możemy poświęcić jeszcze chwilę na rozmowę o tym, jak Krasnal trafił do Tesi i Tycia. Wybieramy ważne miejsce, gdzie książka będzie ustawiona, gdzie będzie na nas czekać.

Zabawa aktywizująca: piosenka Krasnoludek

Zapraszamy dzieci do zabawy ruchowej z wykorzystaniem piosenki o Krasnoludku. Dzieci podczas chodzenia po okręgu wykonują różne polecenia. Możemy śpiewać piosenkę, nie ma konieczności jej odtwarzania. Ważne, aby zapamiętać polecenia i urozmaicać ruch po okręgu.

Praca plastyczna: Nasz własny Krasnal w Krzywej Czapce

Przygotowujemy szablon Krasnala z tektury albo grubszego papieru (większy rozmiar). Następnie wspólnie go ozdabiamy (można go kolorować, wyklejać papierem, plasteliną lub watą). Technika wykonania jest dowolna. Wspólnie znajdujemy miejsce dla Krasnala w Bibliotece.

Zakończenie zajęć

Prosimy dzieci, aby usiadły w kręgu, następnie trzymając się za rączki, dzieci przekazują sobie iskierkę przyjaźni przez uścisk dłoni. Kiedy iskierka powróci do osoby, która ją wypuściła, głośno mówimy: *do zobaczenia* (lub inne hasło wymyślane wspólnie).

Zajęcia II

Temat: Opowieść o uciekającym czasie

Przywitanie: Co lubię?

Prosimy uczestników, aby za pomocą gestów i bez użycia słów pokazali, co najbardziej lubią robić. Reszta dzieci próbuje zgadnąć, o co może chodzić.

Wprowadzenie do tematu: Czym jest czas?

Pokazujemy dzieciom różne przyrządy do mierzenia czasu. Klepsydrę, zegar większy, mniejszy, na rękę – w zależności od tego, co mamy. Im więcej przykładów, tym lepiej. Pozwalamy dzieciom oglądać przyniesione rekwizyty. Zachęcamy do przysłuchiwania się, jakie dźwięki wydaje zegar.

Rozmawiamy:

- *Co to znaczy, że czas płynie?*
- *Co to znaczy, że zegarek dobrze chodzi?*
- *Pytamy: czy czas można złapać albo zatrzymać?*

Tłumaczymy te pojęcia prostym i zrozumiałym językiem.

Zabawa aktywizująca: Zatrzymać czas!

Bawimy się w zegary, które chodzą po sali (jedne mogą spóźniać, inne przyspieszać) i tykają (każdy zegar może tykać po swojemu). Na hasło: *Czas się zatrzyma!* zegary stają w miejscu i nie ruszają się przez chwilę.

Czytanie książki: Opowieść o uciekającym czasie

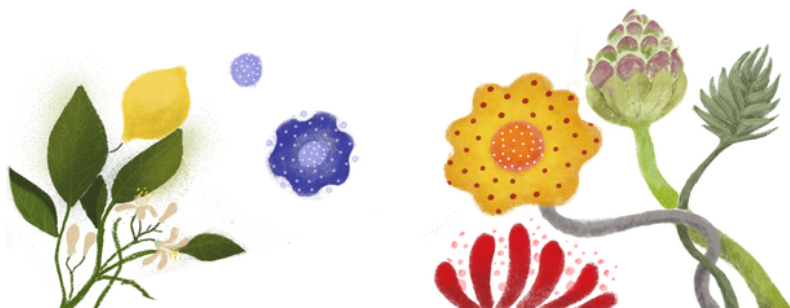
Prosimy dzieci, aby usiadły w kręgu. Wspólnie czytamy kolejny fragment z książki. Rozmawiamy, o czym było opowiadanie: *Dlaczego król gonił czas i czy udało się mu go złapać? Co król obiecał temu, kto dogoni czas?*

Praca plastyczna: Chcę mieć czas na...

Prosimy dzieci, aby usiadły przy stolikach i narysowały coś, co najbardziej lubią robić. Coś, na co chciałyby znaleźć czas, co sprawia im przyjemność i radość. Ustawiamy na środku dywanu/sali przygotowaną wcześniej tarczę zegara (może być wycięta z papieru lub może to być po prostu zegar). Prosimy, aby dzieci ustawiły wokół niego swoje prace. Wspólnie sobie o nich rozmawiamy i jednocześnie poznajemy się lepiej.

Zakończenie

Siedząc wokół zegara, dzieci puszczają sobie iskierkę przyjaźni. Przekazują ją poprzez uściśnięcie dłoni osoby, która znajduje się obok. Kiedy iskierka dociera do osoby, która ją wypuściła mówimy głośno: *do zobaczenia!*

Zajęcia III

Temat: O dwóch zebkach, które się pokłóciły

Przywitanie: Mój nastrój

Przygotowujemy parę sztuk emblematów: burzowych chmur, samych chmur, chmur z słońcem i samych słońców (w zależności od liczby uczestników). Prosimy dzieci, aby usiadły w kręgu i za pomocą przygotowanych naklejek powiedziały, jak się dzisiaj czują. Możemy tutaj trochę opowiedzieć o tym, co to znaczy *czuć się jak burzowa chmurka* albo *być radosnym jak słońce*. Prosimy, aby dzieci przykleiły wybrane przez siebie emblematy na przygotowany wcześniej arkusz papieru.

Zabawa aktywizująca: Chmurki – słońce

Rozdajemy dzieciom szarfy, z których utworzą swoje domki (wystarczy, że ułożą je w okrąg). Kiedy dzieci słyszą hasło: *świeci słońce*, wtedy wychodzą na spacer. Kiedy hasło zmienia się na: *ulewa!* – szybko wskazują do swoich domków. Cykl powtarzamy parę razy. Możemy używać tamburyna do podkreślenia dźwięku burzy.

Czytanie książki: *Rozdział drugi, w którym robi się głośno na niebie i ziemi*

Kładziemy na podłodze dwie kartki oraz wcześniej powycinane litery w kolorach białym i czarnym. Prosimy dzieci, żeby pooglądały rekwizyty. Następnie zachęcamy je do eksperymentu: *co trzeba zrobić żeby literki były dobrze widoczne? Na jakiej kartce ułożymy literki białe, a na jakiej czarne?* Jeśli dla dzieci będzie to oczywiste, możemy zrobić mały wstęp o tym, że nie dla wszystkich było to takie jasne... a co więcej, doprowadziło do kłótni! Czytamy kolejny fragment książki. Rozmawiamy, o czym było opowiadanie:

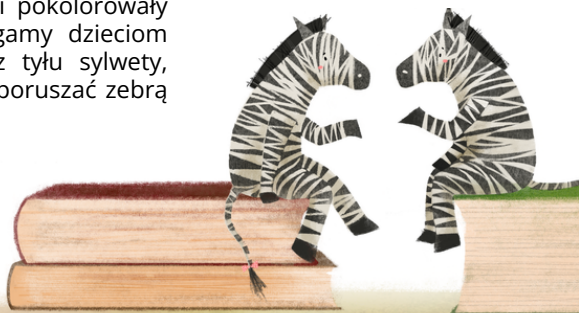
- *O co pokłóciły się zebry?*
- *Kto miał rację?*
- *Jak zakończyła się historia?*
- *Co można zrobić zamiast się kłócić?*

Zabawa aktywizująca: Jesteśmy zebkami

Zachęcamy dzieci, by na chwilę zamieniły się w zebry, które biegają sobie po sawannie. Następnie wydajemy polecenia, w jaki sposób zebry powinny biegać: po cichutku, szybko, wolno, głośno tupiąc, parszcząc, grzebiąc kopytkiem. Nasze zebry mogą się zatrzymać na wypicie wody z wodopoju albo odpoczynek, mogą skakać przez pnie drzew lub omijać przeszkodę.

Zabawa na zakończenie połączona z pracą plastyczną: Teatrzyk

Rozdajemy każdemu dziecku sylwetę zebry, następnie zachęcamy aby dzieci pokolorowały je w czarno-białe pasy. Pomagamy dzieciom przykleić drewniany patyczek z tyłu sylwetki, w taki sposób, aby można było poruszać zebką jak pacynką.

Z większego kartonowego pudełka tworzymy scenę naszego teatru. Wybieramy chętne dzieci, aby za pomocą przygotowanych przez siebie pacynek rozwiązały sytuację problemową, którą wymyśliły (np. chciecie pobawić się tym samym samochodzikiem). Pomagamy dzieciom znaleźć rozwiązanie, ale przede wszystkim zachęcamy do odegrania spontanicznej scenki rozmowy pomiędzy postaciami. Zachęcamy dzieci do wymyślania własnych przygód i trudności, z którymi muszą zmierzyć się zebrzy. Wspólnie zastanawiamy się, jak można rozwiązać poszczególne problemy.

Zakończenie: Jaki jest Twój nastrój?

Pytamy dzieci, czy ich nastrój zmienił się po zajęciach. Jeśli tak, pozwalamy na zmianę emblematu, a ten z „powitania” zamykamy w pudełeczku. Jeśli nastrój „burzowa chmurka” nie zmienił się lub nastrój „słoneczko” zmienił się na „burzową chmurkę”, możemy wspólnie zastanowić się, co można zrobić, żeby poprawić humor czy pomóc dziecku.

Zajęcia IV

Temat: Czarujemy w bibliotece!

Przywitanie: Gdybym był czarodziejem

Prosimy dzieci, żeby usiadły na dywanie. Pokazujemy im wcześniej przygotowaną przez nas różdżkę. Pytamy dzieci, czy wiedzą, co to jest i do czego służy. Prosimy dzieci, aby wyobraziły sobie, że to magiczna różdżka. Zachęcamy, aby po kolei wypowiadały swoje zaklęcia – niech wskażą, co chciałyby wyczarować. Można zacząć w ten sposób: *Magiczna różdżko, wyczaruj mi wielkie ciastko! Plim plum plam!* Zachęcamy do wykonywania ruchów różdżką i wydawania dźwięków. Reszta dzieci, wyciągając przed siebie paluszki, naśladuje ruch różdżki i powtarza dźwięki.

Zabawa aktywizująca: Jestem czarodziejem

Ostatnia osoba, która trzyma w ręku różdżkę, jest teraz wielkim czarodziejem i ma moc zmieniania pozostałych, w co tylko sobie wymarzy.

Przykład: *Zamieniam Was w małpki* (wszyscy udają małpki). Następnie różdżka przekazywana jest kolejnemu wybranemu dziecku.

Czytanie książki: *Opowieść o popsutej różdżce*

Prosimy dzieci, żeby usiadły na dywanie. Czytamy kolejny rozdział książki. Rozmawiamy:

- *O czym było opowiadanie?*
- *Dlaczego różdżka przestała czarować?*
- *Co musiał zrobić czarodziej?*
- *Jak mógł się poczuć?*
- *Czy to było dla niego dobre?*
- *Czy dzieci chciałyby mieć taką czarodziejską różdżkę?*

Praca plastyczna: Wyczaruj mi coś pysznego

Z różnych gazet wycinamy zdjęcia (wcześniej, przed zajęciami) produktów spożywczych lub całe dania. Następnie rozkładamy je na stoliku w taki sposób, aby każdy miał do nich swobodny dostęp. Prosimy, aby dzieci zajęły swoje miejsca przy stole, a następnie każdemu rozdajemy czystą białą (lub kolorową) kartkę.

Mówimy dzieciom, że czarodziej potrafił wyczarować sobie różne dania. Teraz my wyobraźmy sobie, że potrafimy czarować. Prosimy dzieci, aby ze stosu produktów i dań wybrały i przykleiły na kartkę tę, które chciałyby wyczarować. Niech to będzie magiczne MENU. Zachęcamy dzieci do tworzenia potraw oryginalnych! Na zakończenie prosimy, aby każdy przedstawił, co udało mu się wyczarować. A może któreś z tych dań udałoby się przygotować w standardowy sposób w domu z niewielką pomocą rodziców?

Zakończenie

Dzieci, które chcą zabrać swoje menu do domu, mogą to zrobić. Pozostałe prace spinamy razem. Pierwszą stronę tytułujemy: *Magiczne MENU* (lub inną wspólnie wymyśloną nazwą).

Zajęcia V

Temat: Każdy jest wyjątkowy

Przywitanie: Lubię osoby, które...

Prosimy dzieci, żeby usiadły w kręgu. Zajęcia zaczynamy od zabawy *lubię osoby, które...* Osoba, która wypowiada to zdanie, dokańcza je według własnych upodobań, np. *lubię osoby, które lubią kolor niebieski*. Dzieci, które lubią ten kolor, wstają i zamieniają się miejscami/klaszczą/machają/podskakują (wybieramy dowolną opcję). Możemy od siebie dodawać różne nietypowe cechy (np. *lubię osoby, które mają piegi* itd.).

Zabawa w kręgu

Prosimy, aby każde dziecko powiedziało, co w sobie lubi. Zdanie może się zaczynać od *Najbardziej lubię w sobie...* Można spróbować zapytać dziecko, dlaczego wybrało akurat tę cechę.

Czytanie książki: *Opowieść o niesfornej czapce*

Zanim przeczytamy kolejny fragment, pytamy dzieci: *jak myślicie, dlaczego nasz Krasnal ma krzywą czapkę?* Prosimy je, żeby uruchomiły swoją wyobraźnię i spróbowały odpowiedzieć na to pytanie. Czytamy kolejny fragment książki. Wspólnie zastanawiamy się:

- *Jakie było marzenie Krasnala?*
- *Czy się spełniło?*
- *Dlaczego mama Krasnala zabrała go do lekarza?*
- *Czy Krasnal cieszył się ze swojej krzywej czapki?*

Zabawa aktywizująca: Każdy jest ważny

Prosimy dzieci, aby wykonały następujące polecenia:

- dotknij swojego brzuszka ,
- dotknij swoich stóp,
- dotknij swojego nosa ,
- dotknij drzwi i okna jednocześnie (lub inny przykład dwóch przeciwnych punktów)

Nie można wykonać ostatniego zadania w pojedynkę. Dzieci muszą wspólnie utworzyć sznur w taki sposób, aby pierwsza osoba dotknęła drzwi, a ostatnia okna. Wniosek: Jesteśmy sobie potrzebni.

Praca plastyczna: Jestem częścią grupy

Na arkuszach papieru odrysowujemy dłoń każdego dziecka, następnie prosimy o jej wycięcie (lub pomagamy w wycinaniu). W kolejnym kroku dzieci ozdabiają swoje dłonie za pomocą kredek lub farb.

Zakończenie

Gotowe „rączki” przyklejamy na jeden wspólny arkusz, który wieszamy następnie w jakimś widocznym miejscu. Każdy jest ważny i wyjątkowy. Żegnamy się, machając do siebie rączkami.

Zajęcia VI

Temat: Uśmiechnięty olbrzym

Przywitanie

Prosimy dzieci, żeby usiadł w kręgu i aby za pomocą mimiki twarzy pokazały po kolei, w jakim są dzisiaj nastroju. Reszta osób próbuje odgadnąć, co to za emocja.

Zabawa w kręgu

Rozdajemy każdemu dziecku małe lusterko (można wcześniej przygotować albo zapowiedzieć na poprzednich zajęciach, żeby dzieci przyniosły ze sobą). Prosimy, aby dzieci, patrząc w lusterko, robiły różne miny (np. udajemy, że ktoś nas bardzo zezłościł, śmiejemy się jak malutkie dzieci, udajemy, że płaczymy). Przyglądamy się swoim emocjom – jak bardzo są różne i jak wiele potrafimy nimi wyrazić. Próbujemy wymyślić i pokazać najśmieszniejszą minkę – najpierw do lusterka, a potem grupie (staramy się nawzajem rozśmieszyć).

Czytanie książki: *Opowieść o najstarszym olbrzymie świata*

Czytamy kolejny fragment książki. Wspólnie zastanawiamy się:

- *Kto jest bohaterem opowiadania?*
- *Ile lat miał olbrzym?*
- *Dlaczego był ponury?*
- *Co lubił jeść?*
- *Kto rozśmieszył olbrzyma?*
- *W jaki sposób?*
- *Czy z kimś wam się kojarzy ta postać? (Krasnal)*

Praca plastyczna

Zapraszamy dzieci do stolików, prosimy, aby każdy namalował coś, co zawsze poprawia mu nastrój, kiedy jest smutny. Na zakończenie oglądamy wspólnie prace i rozmawiamy o tym, co sprawia nam radość.

Zajęcia VII

Temat: Roztargniony malarz

Przywitanie: Kolorowy nastrój

Przygotowujemy wcześniej zestaw kolorowych kółek i rozkładamy je na dywanie. Prosimy, żeby dzieci usiadły w kręgu. Opowiadamy uczestnikom, że czasem możemy mówić o swoich emocjach za pomocą kolorów, np. *jestem dzisiaj bardzo zła i czuję się, jakbym była kolorem czerwonym* albo *mam dzisiaj dobry nastrój, mój kolor to zielony*. Prosimy każde dziecko, aby z wyciętych kolorowych kółek wybrało to, które najbardziej pasuje do tego, jak się dzisiaj czuje.

Zabawa w kręgu

Do pojemniczka/koszyczka wrzucamy karteczki – każda w innym kolorze. Włączamy skoczną muzykę, dzieci w tym czasie przekazują sobie koszyczek z rąk do rąk. Kiedy muzyka się zatrzymuje, osoba która trzyma koszyczek, wyciąga kartkę w jakimś kolorze, pokazuje ją wszystkim i próbuje go odnaleźć w otoczeniu.

Czytanie książki: *Opowieść o roztargnionym malarzu*

Czytamy kolejny fragment opowiadania. Wspólnie zastanawiamy się:

- *Kto jest bohaterem historii?*
- *Kto to jest malarz?*
- *Dlaczego malarz ciągle mylił kolory?*
- *Kto go odwiedził i dlaczego?*
- *Jak zakończyła się historia?*

Praca plastyczna: Rozmarzony malarz

Prosimy dzieci, żeby usiadły przy stolikach przed białą kartką papieru. Na każdej kartce robimy kolorowy kleks, a następnie prosimy dzieci, żeby za pomocą słomek rozdmuchały kleks po całej kartce. Czynność można powtórzyć parę razy. Kiedy prace nieco przeschną, prosimy dzieci, aby zamieniły się w rozmarzonych (a nie roztargnionych!) malarzy i spróbowały za pomocą kredek domalować różne kształty do kleksów. Możemy pytać: *co ci przypomina ten kształt? Może to kotek? A może coś innego?*

Zakończenie

Oglądamy wspólnie prace. Rozmawiamy o nich – może komuś nasze kleksy kojarzą się z czymś innym? Pytamy uczestników, którzy mieli zły nastrój, czy lepiej się czują. Jeśli tak, wspólnie się cieszymy i pozwalamy na zamianę kółeczka, jeśli nie – zastanawiamy się, co mogłoby ten nastrój poprawić.

Zajęcia VII

Temat: Coś się kończy i coś się zaczyna

Przywitanie: Moje przywitanie

Prosimy dzieci, żeby usiadły w kręgu. Pozwalamy dzieciom, aby każde z nich wybrało sposób, w jaki chce być dzisiaj przywitane. Zaczynamy od własnego przykładu: *chciałabym, żebyście przywitali mnie dzisiaj oklaskami*. Wszyscy klaszczą itd.

Zabawa aktywizująca: Spacer po bibliotece

Zapraszamy dzieci na wspólny spacer po bibliotece. Podczas przechadzki każde dziecko może wybrać z półki jedną książkę, którą najbardziej lubi (jeśli wcześniej była już czytana w domu) albo taką, której okładka mu się spodobała. Wracamy do kręgu. Oglądamy przyniesione książki. Przyglądamy się bohaterom, zastanawiamy się, jakie przygody na nich czekają. Pozwalamy chętnym dzieciom na opowiadanie dlaczego wybrały akurat tę książkę.

Czytanie książki: *Opowieść o skrzacie, który szukał przygód*

Czytamy kolejny fragment książki. Wspólnie zastanawiamy się:

- *O czym marzył Krasnal?*
- *W jaki sposób udało mu się podróżować, nie ruszając się z miejsca?*
- *Co otrzymał od sowy?*
- *Czego zazdrościły mu inne zwierzęta?*
- *Co postanowił zrobić?*

Mówimy dzieciom, że to już ostatnia historia, ale wcale nie jest to nasze ostatnie spotkanie. Opowiadamy, że każda książka to wspaniała przygoda – a ponieważ jesteśmy różni, dla każdego znajdzie się coś ciekawego. Biblioteka jest więc miejscem, gdzie kryją się najwspanialsze przygody.

Praca plastyczna: Kolejna przygoda Krasnala w Krzywej Czapce

Zapraszamy dzieci do stolików. Każdemu uczestnikowi rozdajemy sylwetę Krasnala w Krzywej Czapce i prosimy, żeby zaprojektowało okładkę książki z kolejnymi przygodami bohatera. Dzieci rysują swoje pomysły na kartkach, a na samym końcu przyklejają Krasnala.

Zakończenie

Rozmawiamy o pracach i kolejnych przygodach Krasnala. Na zakończenie puszczamy isierkę przyjaźni w kręgu poprzez uściśnięcie dłoni. Wszystkie dzieci trzymają się za ręce, jedna z osób rozpoczyna isierkę, ściskając dłoń osoby (po lewej lub po prawej). Uścisk jest przekazywany kolejnym osobom, do momentu aż powróci do osoby, która go wypuściła. Zabawę kończymy hasłem: *do zobaczenia* (lub innym wcześniej ustalonym).

Scenariusze zajęć przygotowała **Justyna Tumiłowicz** – absolwentka Pedagogiki i Edukacji Medialnej. Miłośniczka książek, edukatorka muzealna, zafascynowana światem dziecięcej wyobraźni. Prywatnie żona i mama dwójki dzieci.